

Al-Kaida in Noord-Afrika staat los van Bin Laden

Nanda Millenaar

In Algerije werden dinsdag twee aanslagen gepleegd. Het werk van lokale terroristen die zich 'Al-Kaida in Noord-Afrika' noemen.

'Al-Kaida is in Noord-Afrika een franchisebedrijf'

„Al-Kaida is in Noord-Afrika een soort franchiseonderneming“, zegt Mahmoud ben-Madani, hoofdredacteur van *The Maghreb Review*. „Het zijn verschillende groepen die zelfstandig opereren, alleen onder dezelfde naam, zoals Al-Kaida in Islamitisch Noord-Afrika. Er wordt niet dagelijks gebeld met Osama“, lacht hij.

In september 2006 sloot de Algerijnse terreurgroep GSPC, Salafistische Groep voor Prediking en Strijd, zich aan bij Al-Kaida en veranderde de groep haar naam in Al-Kaida in Islamitisch Noord-Afrika. Hiervoor kreeg de groep toestemming van Al Kaida's tweede man Ayman al-Zawahiri. Afgelopen donderdag riep hij in een videoboodschap de bevolking in Noord-Afrika op de strijd te steunen.

Na de naamsverandering pleegde de organisatie haar eerste grote aanslag in Algiers op 11 april, de datum die het visitekaartje is geworden van Al-Kaida.

Met de naamsverandering is ook de doelstelling veranderd. Wilde de GSPC vroeger van **Algerije** een islamitische staat maken, nu richt ze zich ook op de internationale heilige oorlog tegen westerse invloeden. Met de aanslag op het kantoor van de Verenigde Naties als smeulende getuige. „De bredere blik en het gebruik van zelfmoordaanslagen vormen de nieuwe signatuur van deze groeperingen“, stelt Ben-Madani.

„Maar de verbintenis is niet materieel“, zegt Rik Coolsaet, hoogleraar internationale betrekkingen aan de Universiteit van Gent en auteur van het boek, 'Al-Qaeda, The Myth'. „Islamitische groeperingen in de Maghreb zijn ontstaan vanuit lokale omstandigheden en geen direct gevolg van de internationale strijd van Osama bin Laden. Doordat er Noord-Afrikaanse djihadisten in Irak strijden, is er wel enig contact met de 'originele' Al-Kaida, maar er is geen sprake van directe zeggenschap. Bin Laden noch Al-Zawahiri heeft op operationeel gebied enige controle over deze groepen.“ „Al-Kaida als organisatie heeft nooit macht gehad in de Maghreb“, meent Coolsaet. „Boodschappen die Bin Laden en Al-Zawahiri uitbrengen stoelen niet op een reële capaciteit om te organiseren en aanslagen te plegen.“ Dat deze groeperingen zich Al-Kaida gaan noemen, is puur symbolisch, denkt hij: „Osama bin Laden heeft gezorgd voor een virtueel verbindingssteken, een ideologie die kan worden gedeeld.“

Ook financieel is er geen contact, denkt Coolsaet. „De financiering gebeurt lokaal, vooral door de smokkel van wapens, drugs en sigaretten. „Vergeet niet dat de Sahara van oudsher een smokkelroute is“.

Maghreb Review hoofdredacteur Ben-Madani sluit zich hier bij aan. „Misschien is er wel eens een transactie, maar Al-Kaida financiert de strijd in de Maghreb niet, er is geen gezamenlijke bankrekening“, zegt hij stellig. Eigenlijk bestaat Al-Kaida in de Maghreb niet, is er alleen een dynamiek die zeer lokaal wordt aangestuurd.

„Maar er is wel contact tussen terreurgroepen in verschillende landen in Noord-Afrika. Een paar weken geleden zijn er 15 Algerijnse strijders terug gekomen uit Irak, via Libië“, weet Ben-Madani. „Dan wordt er contact gelegd met Libische strijders en waarschijnlijk wel kennis uitgewisseld. Daarom moet er wel samengewerkt worden in de bestrijding van deze groepen“.

Regeringen in de regio doen dat alleen nog nauwelijks. „Alleen de Franse inlichtingendiensten onderhouden met alle landen een goed contact“, weet Coolsaet. „Daardoor worden er soms cellen opgerold.“

„Vooral **Algerije** en Marokko werken slecht samen, terwijl terroristen uit beide landen zich terugtrekken in de Sahara. Maar de overheden zien deze mensen vooral als een probleem voor de binnenlandse veiligheid”, denkt Ben-Madani.

Copyright: Millenaar, Nanda